

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA

2019, nr 1 (10)

Rada Naukowa:

José L. da Costa (University of Alberta, Edmonton, Kanada), Ludmiła L. Choruzha (Київський університет імені Бориса Грінченка, Ukraina), Sixto Cubo Delgado (Universidad de Extremadura, Hiszpania), Manuel Lucero Fustes (Universidad de Extremadura, Badajoz, Hiszpania), Zenon Jasiński (Uniwersytet Opolski), Bronislava Kasáčová (Univerzita Mateja Bela, Banská Bystrica, Słowacja), Piet Kommers (University of Twente, Holandia), Hristo Kyuchukov (Freie Universität Berlin, Niemcy), **Tadeusz Lewowicki** (przewodniczący Rady), Włodimir I. Ługowij (Національна академія педагогічних наук України, Ukraina), Zbyszko Melosik (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), William New (Beloit College, WI, USA), Jerzy Nikitorowicz (Uniwersytet w Białymstoku), Marian Nowak (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Katarzyna Olbrycht (Uniwersytet Śląski), Idzi Panic (Uniwersytet Śląski), Irina A. Pisarjenko (Российский Государственный Педагогический Университет им. А.И. Герцена, Санкт-Петербург, Rosja), Wiktor Rabczuk (PEDAGOGIUM Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Warszawie), Jana Raclavská (Ostravská univerzita v Ostravě, Republika Czeska), Halina Rusek (Uniwersytet Śląski), Andrzej Sadowski (Uniwersytet w Białymstoku), Graciela Slesaransky-Poe (Arcadia University, USA), Mirosław Sobecki (Uniwersytet w Białymstoku), Lech A. Suchomłynow (Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Ukraina), Bogusław Śliwerski (Uniwersytet Łódzki), Marta M. Urlińska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), Christoph Wulf (Freie Universität Berlin, Niemcy)

Zespół Redakcyjny:

Ewa Ogrodzka-Mazur (redaktor naczelny), Alina Szczurek-Boruta (zastępca redaktora naczelnego, redaktor tematyczny), Barbara Grabowska, Aniela Różańska, Jolanta Suchodolska, Anna Szafrąńska (redaktorzy tematyczni), Adam Mikrut (redaktor statystyczny), Urszula Klajmon-Lech (redaktor językowy – język polski), Agata Cieniałą (redaktor językowy – język angielski), Anton Dradomiletskii (sekretarz redakcji)

Adres Redakcji:

„Edukacja Międzykulturowa”

Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji, ul. Bielska 62, 43–400 Cieszyn
tel. 33 854 62 02; <http://weinoe.us.edu.pl/content/weinoe/edukacja-miedzykulturowa>

Recenzenci: Laura de la Trinidad Alonso Díaz, Tomasz Bajkowski, Jaroslav Balvín, Krystyna Bleszyńska, Hana Červinková, Pavol Dancák, Wioleta Danilewicz, Przemysław Paweł Grzybowski, Halina Grzymała-Moszczyńska, Andrej Harbatski, Soňa Kariková, Eleftherios Klerides, Leszek Korporowicz, Mariusz Korczyński, Kazimierz Kossak-Główniczewski, Josef Malach, Hanna Mamzer, Stefan Mieszalski, Jolanta Miluska, Tadeusz Miluski, Dorota Misiejuk, Jolanta Muszyńska, Inetta Nowosad, Anna Odrowąż-Coates, Jelena Petrucijová, Andrzej Radziewicz-Winnicki, Petro Sauch, Tadeusz Siwek, Świętłana Sosyjewa, Barbara Weigl, Teresa Wilk, Dariusz Wojakowski

Redaktorzy naukowemu: Ewa Ogrodzka-Mazur, Anna Szafrąńska

Redaktor prowadzący: Paweł Jaroniak

Redaktor techniczny: Ryszard Kurasz

Korekta: Sylwia Sass

Projekt logo: Tadeusz Lewowicki

Projekt okładki: Krzysztof Galus

© Copyright by Wydawnictwo Adam Marszałek
Toruń 2019

ISSN 2299-4106

Publikacja współfinansowana przez Uniwersytet Śląski w Katowicach

Wersją pierwotną tekstu jest jego wersja drukowana

Wersja elektroniczna jest publikowana na licencji Open Access CC BY-NC-ND

Wydawnictwo prowadzi sprzedaż wysyłkową:

tel./fax 56 648 50 70; e-mail: marketing@marszalek.com.pl

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87–100 Toruń

tel. 56 664 22 35, 56 660 81 60, e-mail: info@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl

Drukarnia, ul. Warszawska 54, 87–148 Łysomice, tel. 56 678 34 78

Spis treści

Wprowadzenie	11
---------------------------	-----------

ARTYKUŁY

JANUSZ MARIAŃSKI Religijność młodzieży szkolnej w procesie przemian (1988–2017)	19
--	----

ANIELA RÓŻAŃSKA (A)religijność po czesku – ateizm, analfabetyzm religijny czy coś więcej?	38
---	----

JAREMA DROZDOWICZ Kategoria różnicy kulturowej w społeczeństwie otwartym. Konteksty i kontrowersje	55
--	----

EDUKACJA MIĘDZYKULTUROWA W POLSCE I NA ŚWIECIE

PAULINA PUKIN Edukacja międzykulturowa jako element strategii Rady Europy i Unii Europejskiej	69
---	----

HRISTO KYUCHUKOV, WILLIAM NEW Roma school mediators and the bilingualism of Roma students	81
--	----

ŁUKASZ KWADRANS

- Analiza sytuacji edukacyjnej Romów we Wrocławiu w kontekście rekomendacji wynikającej z piątego raportu monitoringowego Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji (ECRI) 101

PAVLÍNA KOBZOVÁ

- The Czech Republic through the eyes of Ukrainians 114

KOMUNIKATY Z BADAŃ

MARIUSZ KORCZYŃSKI, BARBARA GRABOWSKA

- Międzykulturowa kompetencja komunikowania się polskich emigrantów w Anglii 129

GABRIELA PIECHACZEK-OGIERMAN

- Uwarunkowania tożsamości lokalnej w środowisku miejskim 157

ADELA KOŻYCKOWSKA

- (Re)tradycjonalizm kaszubski: w stronę nowej ludowości 173

FORUM PEDAGOGÓW MIĘDZYKULTUROWYCH

URSZULA KLAJMON-LECH

- Wybrane koncepcje socjologii medycyny w badaniach międzykulturowych oraz badaniu osób z niepełnosprawnością i ich rodzin 199

AGATA WENTZ

- Children with autism spectrum disorders in the Arab Gulf countries – the Others? 213

JOANNA KAPIAS

- Niepełnosprawność jako Inność – postawy studentów pełnosprawnych wobec studentów z niepełnosprawnością 225

PRAKTYKA EDUKACYJNA

- URSZULA MARKOWSKA-MANISTA, DOMINIKA ZAKRZEWSKA-OLĘDZKA
Korczakowskie metody partycypacyjnej pracy z dziećmi
i aktualność ich zastosowania w edukacji międzykulturowej 241
- KARINA SABINA GNAT
Upodmiotowienie ucznia w kontekście ewangelickiej edukacji
religijnej 254

ARTYKUŁY RECENZyjNE

- ANNA SZAFRAŃSKA
Przemysław Paweł Grzybowski, Grzegorz Idzikowski:
*Inni, Obcy – ale Swoi. O edukacji międzykulturowej
i wspólnocie w szkole integracyjnej* 269
- BARBARA GRABOWSKA
Zenon Jasiński, Bogdan Cimała (red.):
*Leksykon Polaków w Republice Czeskiej
i Republice Słowackiej. T. 1–5* 274

ROZPRAWY HABILITACYJNE I DOKTORSKIE

- Prace habilitacyjne i doktorskie z zakresu edukacji wielo-
i międzykulturowej obronione w 2018 roku w dyscyplinie
pedagogika 285

KRONIKA

- ANNA MŁYNARCZUK-SOKOŁOWSKA
*Razem na rzecz społeczności lokalnej.
Jak kreować postawy lokalnego patriotyzmu i obywatelskiego
zaangażowania wśród młodzieży?*
Białystok, 24 października 2018 roku 289

ŁUKASZ KWADRANS

Academic teacher's competence in change

Kijów, 28–30 listopada 2018 roku 293

BIBLIOGRAFIA

Prace z edukacji wielo- i międzykulturowej wydane

w roku 2018 303

Nota o autorach 307

Contents

Introduction	11
---------------------------	----

ARTICLES

JANUSZ MARIAŃSKI Religiousness of school youth in the process of changes (1988–2017)	19
ANIELA RÓŻAŃSKA (A)religiousness in the Czech way – atheism, religious illiteracy or something more?	38
JAREMA DROZDOWICZ The category of cultural difference in the open society. Contexts and controversies	55

INTERCULTURAL EDUCATION IN POLAND AND WORLDWIDE

PAULINA PUKIN Intercultural education as an element of the strategy of the Council of Europe and the European Union	69
HRISTO KYUCHUKOV, WILLIAM NEW Roma school mediators and the bilingualism of Roma students	81

ŁUKASZ KWADRANS

- An analysis of the educational situation of Roma in Wrocław
in the context of the recommendation comprised
in the 5th monitored report of the European Commission
against Racism and Intolerance (ECRI) 101

PAVLÍNA KOBZOVÁ

- The Czech Republic through the eyes of Ukrainians 114

RESEARCH REPORTS

MARIUSZ KORCZYŃSKI, BARBARA GRABOWSKA

- Intercultural competence in the communication of Polish
immigrants in England 129

GABRIELA PIECHACZEK-OGIERMAN

- Determinants of the local identity in the urban environment 157

ADELA KOŻYCKOWSKA

- Kashubian (re)traditionalism: towards new folklore 173

FORUM OF INTERCULTURAL EDUCATORS

URSZULA KLAJMON-LECH

- Selected concepts of sociology of medicine in intercultural studies
and in the research into the disabled and their families 199

AGATA WENTZ

- Children with autism spectrum disorders in the Arab Gulf
countries – the Others? 213

JOANNA KAPIAS

- Disability as Otherness – the attitudes of students without
disability to disabled students 225

EDUCATIONAL PRACTICE

- URSZULA MARKOWSKA-MANISTA, DOMINIKA ZAKRZEWSKA-OLĘDZKA
Korczak methods of participatory work with children
and the topicality of their use in intercultural education 241
- KARINA SABINA GNAT
The empowerment of a learner
in the context of Evangelical religious education 254

REVIEWING ARTICLES

- ANNA SZAFRAŃSKA
Przemysław Paweł Grzybowski, Grzegorz Idzikowski:
*Inni, Obcy – ale Swoi. O edukacji międzykulturowej
i wspólnocie w szkole integracyjnej*
[*Others, Aliens – but the Own. On intercultural education
and the community in integrated school*] 269
- BARBARA GRABOWSKA
Zenon Jasiński, Bogdan Cimała (red.):
*Leksykon Polaków w Republice Czeskiej
i Republice Słowackiej. T. 1–5*
[*A Lexicon of Poles in the Czech Republic
and Slovak Republic. Vol. 1–5*] 274

HABILITATION AND DOCTORAL THESES

- Habilitation and doctoral theses on multi- and intercultural
education defended in 2018 in the discipline pedagogy 285

CHRONICLE

ANNA MŁYNARCZUK-SOKOŁOWSKA

*Together for the local community. How to create the attitudes
of local patriotism and civil engagement among youth?*Białystok, 24th October, 2018 289

ŁUKASZ KWADRANS

*Academic teacher's competence in change*Kiev, 28th–30th November, 2018 293**BIBLIOGRAPHY**Works on multi- and intercultural education published
in 2018 303**Biographical notes** 307